

Sygn. akt **III U 272/22**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2022 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Wojciech Paluch

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Dorota Lichocka

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2022 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy **R. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek **R. R.**

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

z dnia 31 marca 2022 r. znak: (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy R. R. prawo do emerytury pomostowej począwszy od dnia 1 marca 2022 r.,

II. oddala odwołanie w części dotyczącej okresu wcześniejszego,

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawcy R. R. kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **III U 272/22**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31.03.2022r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., po rozpatrzeniu wniosku R. R. z dnia 10.02.2022r. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy przytoczył treść przepisu art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r. poz. 1924) i uzasadniał, że wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat i przed dniem 01.01.1999r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej. Organ rentowy przyjął za udowodniony ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 37 lat i 8 miesięcy ogólnego stażu pracowniczego, w tym 1 miesiąc i 29 dni stażu pracy w warunkach szczególnych (okres od 03.01.2022r. do 28.02.2022r. zgodnie ze zgłoszeniem przez pracodawcę danych o pracy w szczególnych warunkach na deklaracji (...)). Do stażu pracy w szczególnych warunkach

ZUS nie uwzględnił okresów: od 24.05.1978r. do 22.10.1979r., od 03.05.1982r. do 31.03.2000r. oraz 01.04.2000r. do 31.05.2004r. Organ rentowy uzasadniał, że pracodawca nie określił charakteru wykonywanej pracy ściśle według działu i pozycji Rozporządzenia RM z dnia 07.02.1983r. Wskazana nazwa stanowiska pracy „maszynista koparki” jest niezgodna ze stanowiskiem wymienionym w powołanym zarządzeniu resortowym, tj. „maszynista koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych”.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył R. R., wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej od 10.02.2022r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego. Podnosił, że w okresie od 24.05.1978r. do 31.03.2000r. pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...). Argumentował, że w tym okresie pracował na jednym stanowisku pracy jako maszynista na koparce jednonaczyniowej z okresem przerwy na odbycie służby wojskowej od 22.10.1979r. do 03.05.1982r. Praca którą faktycznie wykonywał jest wymieniona w wykazie A, Dziale V poz. 3 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia RM z dnia 07.02.1983r. i odpowiada stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym w Wykazie A, Dziale V, poz. 3 pkt 1 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 (...) z dnia 01.08.1983r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca R. R., urodzony (...), ukończył wiek 60 lat w dniu 04.10.2019r. Legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze łącznym 37 lat i 8 miesięcy (karta przebiegu zatrudnienia, k. 14v. akt rentowych). Posiada uwzględniony przez organ rentowy staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej w wymiarze 1 miesiąca i 29 dni – okres zatrudnienia w Miejskim Zakładzie (...) Sp. z o.o. w S. od 03.01.2022r. do 28.02.2022r. na stanowisku ładowacza nieczystości stałych. Stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 28.02.2022r. (świadczenie, k. 12-13 akt rentowych), od tej daty wnioskodawca nie pozostaje w zatrudnieniu. Powyższe okoliczności są niesporne.

W dniu 10.02.2022r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury pomostowej. W dniu 01.03.2022r. wniósł o wypłatę emerytury pomostowej w związku z rozwiązaniem stosunku pracy. Zaskarżoną decyzją z dnia 31.03.2022r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 10.06.2005r. (k. 6 akt rentowych) w okresie od 24.05.1978r. do 31.03.2000r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) S.A. i wykonywał – stale i w pełnym wymiarze czasu – prace na stanowisku maszynisty koparki wymienionym w wykazie A, Dziale V pkt 3 poz. 1 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08.1983r. (Dz.Urz. MBiPMB nr 3 poz. 6). W okresie od 01.04.2000r. do 31.05.2004r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w likwidacji i wykonywał – stale i w pełnym wymiarze – prace maszynisty koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych na stanowisku maszynisty koparki, wymienionym w Wykazie A, Dziale V, poz. 3 pkt 1 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 (...) z dnia 01.08.1983r. (świadczenie pracy, k. 7 akt rentowych).

Na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów Sąd ustalił, że wnioskodawca ukończył zasadniczą szkołę zawodową przy (...) G. w zawodzie mechanik maszyn. W grudniu 1978r. odwołujący uzyskał najniższe uprawnienia III-ciej klasy do obsługi koparek jednonaczyniowych. Z dniem 31.05.1986r. wnioskodawca nabył uprawnienia II-giej klasy do obsługi koparki jednonaczyniowej do 1,2 metra sześciennego (str. 4 książki operatora nr (...), okazanej przez wnioskodawcę na rozprawie w dniu 24.05.2022r.). Odbierając książkę operatora wnioskodawca musiał zwrócić swoje poprzednie uprawnienia III-ciej klasy. W dniu 23.05.1978r. odwołujący zawarł z (...) w T. umowę o pracę na stanowisku operatora koparki z 14-dniowym okresem próbnym (po upływie okresu próbnego na czas nieokreślony) z dniem podjęcia pracy 24.05.1978r. – umowa, zaświadczenie, akta rentowe. W okresie od 23.10.1979r. do 05.04.1982r. wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową (zaświadczenie, akta kapitałowe), podjął pracę w (...) po

zakończeniu jej odbywania z dniem 03.05.1982r., zawierając w tym dniu umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku operatora koparki (pismo z dnia 29.04.1982r., umowa, akta osobowe; zaświadczenie akta kapitałowe).

W dniu 20.05.1983r. wnioskodawca zawarł z (...) umowę na prace eksportowe na stanowisku betoniarza w miejscowości P. w (...) na okres od 24.05.1983r. do 31.05.1984r. (umowa, akta osobowe). Powyższa umowa uległa rozwiązaniu z dniem 12.11.1983r. - wnioskodawca został oddelegowany po ostatecznym rozliczeniu z dniem 28.10.1983r., wykorzystał urlop rozłąkowy i urlop po eksporcie w dniach od 29.10.1983r. do 12.11.1983r. oraz od 15.11.1983r. do 24.11.1983r.

W dniu 03.05.1984r. wnioskodawca zawarł z (...) umowę na prace eksportowe w charakterze betoniarza na budowie (...) Elektrowni (...) w D. w okresie od 07.05.1984r. do 30.04.1985r. (umowa, akta osobowe). W dniu 26.04.1985r. wnioskodawca wykorzystał urlop rozłąkowy, następnie urlop po eksporcie (za 1984r. 13 dni, za 1985r. 7 dni). Z dniem 02.05.1985r. został „przekazany” do macierzystego zakładu (rozliczenie z dnia 24.04.1985r., akta osobowe).

W dniu 16.02.1989r. wnioskodawca zawarł z (...) umowę na prace eksportowe w charakterze zbrojarza w R. w (...) Wnioskodawca świadczył powyższe prace w okresie od 20.02.1989r. do 20.12.1989r., w dniach 21.12.1989r. do 17.01.1990r. korzystał z urlopu poeksportowego i stawiał się do pracy w macierzystym zakładzie w dniu 18.01.1990r. (umowa, rozliczenie z dnia 07.12.1989r., akta osobowe).

W spornych okresach zatrudnienia od 24.05.1978r. do 31.03.2000r. w (...) S.A. oraz od 01.04.2000r. do 31.05.2004r. w (...)

(...) Sp. z o.o. w likwidacji (z wyłączeniem okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej i wskazanych wyżej okresów pracy eksportowej) wnioskodawca świadczył pracę w charakterze operatora koparki. W początkowym okresie zatrudnienia w (...) wnioskodawca pracował w charakterze pomocnika operatora - do końca października 1978r. uczestniczył w kursie kwalifikacyjnym dla operatora organizowanym w K., zakończonym egzaminem w grudniu 1978r. Po uzyskaniu uprawnień odwołujący świadczył pracę jako samodzielny operator jednonaczyniowej koparki (...) na budowie zakładów siarczku w G.. Po powrocie z odbywania zasadniczej służby wojskowej wnioskodawcy została przydzielona koparko-ładowarka (...) (koparka wielonaczyniowa). Pracował również na koparkach samojezdnych jednonaczyniowych (...) (koparka gąsienicowa) i K 408. We wskazanych okresach wnioskodawca pracował przy robotach i wykopach ziemnych (wykopach pod fundamenty i zasypywaniu tych wykopów, przy niwelacji terenów, wykopach pod rurociągi) oraz przy wykopach pod kanalizację. Zbędną ziemię wnioskodawca ładował z pomocą koparki na wywrotki, ziemia ta następnie była wywożona z terenu budowy. Powyższe czynności wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Odwołujący podlegał służbowo kierownikowi bazy sprzętu i transportu w C., który delegował pracowników razem z maszynami na konkretne budowy na zapotrzebowanie kierownika budowy. Kierownik budowy wydawał polecenia jakie roboty ziemne należy danego dnia wykonywać. Wnioskodawca pracował m.in. na budowach Szpitala, Hali Sportowej, Sądu oraz Szkoły Muzycznej w T.; Banku (...), Cementowni (...), Ciepłowni w O., przy wykopach na terenie Kopalni (...) oraz przy budowie Kopalni (...) w O..

/Dowód: - dokumenty zalegające w aktach rentowych i aktach osobowych dot. wnioskodawcy, zeznania świadków W. M. i J. B., zeznania wnioskodawcy złożone w trybie art. 299 w zw. z art. 304 k.p.c./

Podstawą prawną żądania wnioskodawcy są przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r. poz. 1924 j. t.). Ustawa ta ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania świadczenia do osób urodzonych po dniu 31 stycznia 1948r., które prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze rozpoczęły przed dniem 1 stycznia 1999r. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013, nr 5-6, poz. 62 i z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, LEX nr 1284720).

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018r. poz. 1924 j. t.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Odwołanie R. R. zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy wnioskodawca R. R. spełnia przesłanki do emerytury pomostowej, zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd uznał za wiarygodne dowody przeprowadzone w niniejszej sprawie w postaci dokumentów zawartych w aktach organu rentowego oraz zeznań świadków W. M. i J. B., jak również zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 24.05.2022r. Świadkowie pracowali wspólnie z wnioskodawcą, mają zatem najpełniejszą wiedzę o wykonywanych przez niego czynnościach. Zeznania świadków i wnioskodawcy są spójnie, wzajemnie się uzupełniają i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie, w tym dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych wnioskodawcy.

Sąd zważył, że w okresach zatrudnienia w (...) S.A. co najmniej od 01.01.1979r. do 31.03.2000r. oraz w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Usługowym (...) Sp. z o.o. od 01.04.2000r. do 31.05.2004r. wnioskodawca – stale i w pełnym wymiarze czasu – wykonywał prace wymienione w wykazie A, Dziale V, pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w zw. z wykazem A, Działem V, pkt 3, poz. 1 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08.1983r. (Dz.Urz. MB nr 3 poz. 6), tj. prace maszynisty koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych. We wskazanych okresach wnioskodawca świadczył pracę jako maszynista ciężkich maszyn budowlanych - operator jednonaczyniowych koparek (...), (...) (koparka gąsienicowa) i K 408 oraz koparko-ładowarki (...) (koparka wielonaczyniowa), pracował przy robotach i wykopach ziemnych na budowach m.in. Szpitala, Hali Sportowej, Sądu oraz Szkoły Muzycznej w T.; Banku (...), Cementowni (...), Ciepłowni w O., przy wykopach na terenie Kopalni (...) oraz przy budowie Kopalni (...) w O..

W myśl utrwalonych poglądów judykatury okres odbywania zasadniczej służby wojskowej powinien być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach w sytuacji, gdy przed powołaniem do służby pracownik taką pracę w szczególnych warunkach wykonywał oraz gdy po zakończeniu służby wojskowej do tej pracy powrócił (uchwała Sądu Najwyższego z 16.10.2013r. sygn. akt III UZP 6/13). Uchwała ta odnosi się wprawdzie do prawa do emerytury w wieku obniżonym w rozumieniu ustawy emerytalnej, jednak znajduje zastosowanie również w odniesieniu do prawa do emerytury pomostowej (por: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 09.07.2018r. sygn. II UK 390/17). Zarówno przed odbywaniem zasadniczej służby wojskowej, jak i po powrocie z jej odbywania wnioskodawca świadczył pracę w

warunkach szczególnych. Do pracy powrócił przed upływem 30 dni od dnia zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Powyższe okresy zatrudnienia w (...) S.A. od 24.05.1978r. do 31.03.2000r. oraz (...) Sp. z o.o. od 01.04.2000r. do 31.05.2004r. wraz z okresem odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23.10.1979r. do 05.04.1982r. stanowią łącznie ponad 25 lat.

W konsekwencji, kwestia kwalifikacji pracy wykonywanej przez odwołującego podczas prac eksportowych w P. w (...) na budowie (...) Elektrowni (...) w D. w ZSRR oraz w R. w (...) jako pracy w warunkach szczególnych ma drugorzędne znaczenie. Okresy prac eksportowych łącznie stanowią około 2 lata i 5 miesięcy. Jak trafnie wywoził pełnomocnik odwołującego, nawet gdyby liczyć staż pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach od stycznia 1979r., odliczając ze stażu pracy okresy pracy na eksporcie wnioskodawca już do dnia 01.01.1999r. legitymował się wymaganymi 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Bezsporne w sprawie pozostawało, że ukończył wiek 60 lat w dniu 04.10.2019r., legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze łącznym 37 lat i 8 miesięcy (karta przebiegu zatrudnienia, k. 14v. akt rentowych) i posiada uwzględniony przez organ rentowy staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej w wymiarze 1 miesiąca i 29 dni (okres od 03.01.2022r. do 28.02.2022r.).

W postępowaniu sądowym wnioskodawca udowodnił, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15-letnim. W konsekwencji Sąd uznał, że wnioskodawca spełnia sporną w sprawie przesłankę wskazaną w przepisie art. 4 pkt. 2 cytowanej ustawy pomostowej.

Mając powyższe na względzie Sąd, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy R. R. prawo do emerytury pomostowej począwszy od dnia 01.03.2022 r.,

W pkt II wyroku Sąd, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie w części dotyczącej okresu wcześniejszego – wnioskodawca domagał się przyznania prawa do emerytury pomostowej od 10.02.2022r. Sąd zważył, że w dacie wydawania zaskarżonej decyzji nadal obowiązujący był przepis wymagający rozwiązania stosunku pracy do przyznania prawa do emerytury pomostowej (art. 4 pkt 7 ustawy pomostowej). Przepis ten został zmieniony dopiero z dniem 20.04.2022r., a zatem ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki do przyznania prawa do emerytury pomostowej z dniem następnym po dniu rozwiązania stosunku pracy, tj. z dniem 01.03.2022r.

W punkcie III wyroku Sąd, na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r. poz. 265 t.j.), zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawcy R. R. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wnioskodawca domagał się przyznania emerytury pomostowej i sprawę w tej części wygrał, odwołanie zostało oddalone jedynie w niewielkiej części.